

قائیع و شیعری شانازی ... عهلی سالح میران

شیعری شانازی یان پیا هه لگوتن له دپیر زه مانه وه باو بووه، گهر چاویک به ئەدهبی گهلاندا بخشینین ده بینین که ههر نه ته وه یه که ئەده بیکی هه یه که شانازی به بیرو باوه پ و خاک و نیشتمان هه که ی و زیدی باو با پیرانی و خوودی خوی ده کات.

شانازی کردنیش وه نه بی له هه ست کردن به که م و کوری له جهسته یا له بوچوونی یا له ههستی نه ته وه ایه تی و کریتی خاکه که ی بی ت و شاعیر به م شانازی به بیه وئ به رزیان بکاته وه، به لکو شاعیر هه ست ده کات ئامرازیکی بزوینه ری زیادی له هزره جهسته دا هه یه و وزه یه کی وه ستاو و گو میکی نه شله فاو له به یاری نه ته وه که یدا هه یه و ده یه وئ بی بزوینی و بی شله قینی، شاعیره که ههستی پی ده کات و کهسانی عهوام ههستی پی ناکه ن.

(راغیبی ئەسفهانی) له کتییی (مفردات الفاظ القرآن) (1) دا سه باره ت به شانازی کردن ده لی: (شانازی بریتیه له ههز کردن یان که یف هاتنی مرو به شتیکی به ده ر له ده سه لات و خوودی مرویه که وه ک مال و گه وه یی. .) ههروه ها (په ترۆس بوستانی) له کتییی (مهیگ المحیگ) (2) دا سه باره ت به شانازی کردنه وه ده لی: (بنه چه ی شانازی له هه رشتی کدا زی ده بیه که له به شه کانی ئەم شته، بویه به باشتی ده زانی).

ئەم هه ست کردنه به م زی ده بیه له شته کان و باوه پ به خوو به نه ته وه کردنه، مه رجیکی گرنگه بو ئەو شاعیره ی ته کانیکی زیاد به داینه مو ی بزاقی تا ک و نه ته وه بدات.

هه زاران سالی ک له مه وه به ر بابا تاهیر هه مه دانی (935-1010) ز له چوارینه کانی دا که دل زاری شاعیر کردووه به سو رانی (3) ههستی به م زی ده بیه و بوونی خوی و نه ته وه که ی کردووه و خوی به م بالنده یه ده چوینی که هه موو جهسته ی ئاگره و توانای سووتاندنی هه موو زه مینی هه یه به په روبالی و گه ربی ت و وینه کیش له دیوار وینه ی بکی شی، خه لکی خویان ناگر و له به ر گه رمی ئاگر و ئەم په یکه ره ده سو تین:

(منم ئەو ئاگرین تهیره ی که ده رحا ل

ئەسو تینم زه مین لی ک ده م په روبا ل

میور گه ر بکا نه خشم له دیوار

ئەسووتی خه لک له به ر ته ئسیری تیمسال.

ههروه ها شاعیری گه وه ری کورد (نالی) شانازی به شیعره کانی خوی کردووه و شیعره کانی خوی زور به به رزتر و باشت زانیه وه له شیعری شاعیره کانی دیکه و، به ره هابییه وه ده لی: شیعری شاعیرانی دیکه له رووی نازکییه وه چو ن ده گاته شیعری من چ وه ختی ک له دیقه تدا په تک ده عوا له گه ل هه ودا ده کا:

(شیعری خه لکی که ی ده گاته شیعری من بو نازکی

که ی له دیقه تدا په تک ده عوا له گه ل هه ودا ده کا).

ههروه ها شاسواری به لاغته ی کوردان (موسته فا به گی کوردی) شانازی به که لامه شیرینه که ی خوی ده کات و به دورو یاقوتی ده چوینی، به لام چی بکا که له دونیای ئەو یه کی نه بی قه دری شیعره کانی بزانی:

(دورو یاقوت ده بارئ له وه که لامی شیرینی کوردی

دریغا کوا له دونیادا قه درزان و خرپدارئ).

هه‌وره‌ها شاعیری نیشتمان په‌روه‌ری گه‌وره‌ی کورد حاجی قادری کۆبی شانازی به‌گاو‌ان و شوانی میلله‌ته‌که‌شیه‌وه ده‌کات و هیزیک‌ی وایان تی ده‌خا، به‌رام‌به‌ر له‌شکری سه‌د که‌پرپه دووله‌ک رایان ده‌گرئ:

(له‌گاو‌ان و شوانی کورده‌کان به‌ک)

به‌سه‌بو له‌شکری سه‌د که‌پرپه دووله‌ک

به‌فیدای شوانتان حاته‌می ته‌ی

به‌قوربان‌ی سه‌پانتان ئالی به‌رمه‌ک

مریشکی ئیوه سه‌یادی شه‌هینه

له‌کن عه‌نقا فروجه حاجی له‌ک له‌ک).

هه‌روه‌ها ئەو شیعره شانازیانه‌ی شاعیره‌ی گه‌وره‌ی عه‌ره‌ب (المتنبی) وای لی کرد بگاته سه‌راپه‌رده‌ی (سیف الدوله) و به‌کێک بئیت له‌ شاعیره هه‌ره گه‌وره‌کانی سه‌رده‌می خۆی.

قانیع و شیعری شانازی

گه‌ر خیرا چاوێک به‌ ژیا‌نی قانیعی شاعیردا بخشینین ده‌بینین هه‌ر له‌ ته‌مه‌نی چل رۆژیدا ئەم رۆژه‌ی باوکی کۆچی دوا‌یی کرد و دوا‌ی ماوه‌یه‌ک دایکیشی کۆچی دوا‌یی ده‌کات، ئەوساته قانیع بی دالده‌بووه و به‌ زه‌مینه‌یه‌کی ده‌ربه‌ده‌ری و کویره‌وه‌ری نه‌ش و نو‌مای کردووه، پاشان به‌ یارمه‌تی خیزانه‌وه پێ ده‌نئیه‌ حوجره‌ی مزگه‌وت و به‌پیی نه‌ریته فه‌قییه‌تی ئەم رۆژگا‌ره له‌ سوخته‌یی‌وه ده‌ست پێ ده‌کات و ئەوکاته شیعری شه‌وچه‌ره‌ی کۆری شه‌وان و ئامرازی رۆشن‌بیرکردنی جه‌ماوه‌ر بووه، قانیعیش له‌ خویندنه‌وه‌ی به‌رده‌وامی شیعری شاعیره‌ی دیرینه‌کانه‌وه زانی که‌ نه‌ته‌وه‌که‌ی خاوه‌نی چ جو‌ره که‌لتوریکه‌ و هه‌روه‌ها دوا‌ی ئەوه‌ی بو‌ خویندن به‌ناو دیهات و شاره‌کانی کوردستاندا ده‌گه‌رئ هه‌ر له‌ سه‌نه و سابلاغ و شنۆ و هه‌ولێر و کۆیه و که‌رکوک و سلیمانی و بیاره و تاکو مه‌ریوان، پان و به‌رینی و جوانی و ره‌نگینی نیشتمان‌ه‌ جوانه‌که‌ی به‌ چاوی خۆیه‌وه بینی و، نیشتمانی خۆی له‌ هه‌یچ نیشتمانیکی دیکه به‌ که‌متر نه‌زانی و ئەو ئاینه و بیروبو‌چوونه‌ی که‌ له‌سه‌ری بوو له‌ ئایین و پێوه‌کانی دیکه به‌ گه‌وره‌تر زانی و شانازی پێوه کرد، ئەم هه‌موو شانازی کردنه‌ی قانیع به‌ بیروباوه‌ری و نیشتمان و نه‌ته‌وه‌که‌یی و خۆی و شیعره‌کانیه‌وه له‌ باوه‌رپێکی پته و به‌خۆبوونی‌وه بو، که‌ ئەو باوه‌ر به‌خۆبوونه‌ی بریتیه‌ له‌ کللی ئەم ده‌رگایانه‌ی که‌ مه‌به‌ست و ئامانجی خه‌باتکه‌ر و کۆشکاران دینئیه‌دی.

هه‌له‌سه‌نگاندنی خوو و ئەو که‌ره‌ستانه‌ی که‌ تاییه‌تن به‌ ژیان و بیروبو‌چوونی شاعیر به‌شیوه‌یه‌کی ئیجابی ئەوکاته هه‌ست به‌ به‌خته‌وه‌ری و باوه‌رپه‌خۆبوون ده‌کات، ئەوکاته‌ش خۆی و ده‌ورو به‌ری له‌به‌رچاوان گه‌وره‌ده‌بی و به‌هره و توانا‌کانی روو له‌ زیادی ده‌که‌ن و به‌ره‌مه‌کانی زیاتر ده‌بن.

شانازی کردنی قانیع به‌ ئاینه‌که‌ی

رۆشن‌بیری و که‌لتووری قانیع بریتیبوو له‌و زانیاریانه‌ی له‌ ژوری مزگه‌وته‌کانه‌وه وه‌ری گرتوون بۆیه سه‌رجه‌م بیروبو‌چوونه سه‌ره‌تاییه‌کانی له‌ که‌لتووری ئایینی ئیسلامه‌وه وه‌رگرتوو و هه‌ستی به‌ گه‌وره‌یی و ده‌سه‌لاتی خوا‌ی گه‌وره‌ کردووه، ئەمه‌ش له‌ ئەنجامی خویندنی زانسته شه‌رعیه‌کانی ئایینی پیرۆزی ئیسلام بووه، شانازی به‌وه کردووه که‌ ئایینی زۆرینه‌ی نه‌ته‌وه‌که‌ی که‌ ئیسلامه، ئایینیکه‌ سه‌ربه‌رزی مرو‌قی تیدا ره‌چاو کراوه و کوردانیش به‌پێکۆپیکی فه‌رزه ئایینه‌کان جیبه‌جی ده‌که‌ن و جیگه‌ی شانازین، ئەوه‌تا له‌ ستایشی خوا‌ی گه‌وره‌دا ده‌لئ:

(وه‌ره، باوه‌ر بکه‌ کورده! خوا‌یه خالقی دانا

به‌ ته‌نیا له‌فزی (کاف و نون) جه‌معی ماسیوا‌ی دانا

ئەوانده خاوهنی قههره که دینی سهند له بهر سیسا له سفره ی نیعمه تی تیرن، تیور و جنیی و ئینسان له خه تی ئەمری دهرناچن سه ما و ههور و خاک و با نموونه ی لوتفی بهزدانه، بههشت و کهوسه ری ئەعلا). (5) قانیع له پاش سوپاس و ستایشی بی وینه ی بو یهزدانی گهوره و شانازی کردنی به قودره تی پهروهردگار، هاتوو وهکو مروقیکی ههستیاری شارهزا له سه ربوورده ی پیغه مبه ر (e) و شارهزا له چیرۆکه قورئانیه کان دئ باسی شه ورپو و سه رکه وتنی پیغه مبه رمان (e) بو ئاسمان دهکات، قانیع له گه ل ئەو شانازی به خو کردنه ی و تا له ژیان دابوو سه ری بو کهس دانه نه واند له گه ل ئەوه شدا له حزووری پیغه مبه رکه ی خو ی به که مترین کهس ده زانیو ئەو به سه ره ری خو ی ده زانی ئەمهش له باوه ر پتهوی بووه به ئاینه پیرۆزه که ی، و ده لی:

سوره تی واللیل باسی زولفی شاهه نشا ئەکا ییادی جلوه ی چاوی کالی حه زره تی والا ده کا دهستی من دامینی تو یا حه زره تی خه یرولبه شه ر من سه گی ئەومه که مه یلی سوره تی (تاها) ئەکا بو نیشانه ی عیززه تی، یاسین به بانگی به رز ئەلی باسی میعراجی شه ریفی (الزی اسری) ئەکا). (6) شانازی کردنی به نیشتمان و کوردایه تیبه که ی قانیع وهکو کورد په ره ری که به شیک له ژیانی خو ی بو خه بات کردن له پیناو رزگاری کوردستان ته رخان کرد، ئەو نیشتمانیه ی به لایه وه به به رزترین دایک و خو شه ویسترین سووچی جیهان بوه، شانازی پیوه دهکات و به جوانترین شیوه وه سفی دهکات و ده لی:

(کورده وه سفی کوردستان، خو شتره تاسه د کیتاب سیاچه مانه خو شتره بو تو هه تا چه نگ وروباب شو رشی قه لبه تی ببی و گو ی راگری بو ده نگی نه ی جه رگی به دگو ی کوردستان، هه لئه قرچی وه ک که باب، ئافه رم بو تو وه تن، وا خاک و خو لت گه وه ره غه یره مه حسوره ته عامت، زور و بی حه دد و حیساب) (7) پاشان قانیع دئ شانازی به هه موو ئەو کورد په ره رانه دهکات که ژیانان له پیناو ئەم خاکه به خشیوه و، هانی هه موو کوردان ده دات بو زیاتر به خشین له پیناو سه رفرازی گه ل و نیشتمان و ده لی:

(نه فس به رزی سه ره وتیکه، لای هه موو، ده ست ناکه وی لای که سیکه، روتله و بو نیشتمان دیوانه بی) ل 107. هه رچه نده به دریزایی میژوو کورد هه ر په رته وازه و بی ده وار ژیانی بردوته سه ر له گه ل ئەوه شدا قانیع ته نها تروسکاییه ک یه کگرتنی نه ته وه که ی و یه ک ریزی پیوه دیبی شانازیان پیوه دهکات و به هیوای یه کگرتن و یه ک ریزی هه تا هه تایه بو یه ده لی:

(دهستی بگرن وهکو زنجیر ئەبه د ژیر ناکه ون مه نگور و موکری و شلیر و گه رمیان و کوهسار کو مه لانی کورده واری ئەمرۆ یه کیان گرتوو کاسب و جوتیارو پاله، پیشه ساز و خوینده وار) (8) کاتی قانیع دینه سه رباسی هوژی کوردان، ئەوه وینه ی نیشتمانیکه ی به هیز و یه ک ده نگ و یه ک ریزی تییدا بینووون و به له شکری دواروژی ده ولته تی دواروژی کوردی زانیوه که خالی

بههیزیان یه کیتی گهل و سه رکرده یه کی ژیر و به توانایه، به ئومیدی ئه وهی نه ته وه که ی له ژئ سابات ی ئه م تایه ته مندیانه بدۆزیته بۆیه روویان تئ ده کات و ده لئ:

فه خره بۆ من ئیعتیزاز و حورمه تی چوار تایه فه

زه ندیه ک، گولباخی دوو شیروانی سئ میدیا چوار) (9

قانیع به و هیوایه ی نه ته وه که ی به رده وام نه وهی لیھاتوو و کارمه ندی لی بکه ویته وه و له دوارۆژدا ببنه چرایه ک بۆ رۆشکردنه وهی ریگه ی تاریکی، نه ته وه که ی و، دئ هانیان ده دات و هیما بۆ ئه و سه رکرده لیھاتووانه ی کورد ده کات که رۆژیک له رۆژان هه لگری ئالای سه رکه وتن و په یامی ره سه ن بووینه و ده لئ:

(لازمه شەرح و به یانی کۆمه لئ عالی جه ناب

خانهدانی ئه رده لانئ خاوه نی تیغ و ته ناب

باسی (بابا ئه رده لان) ت بۆ بکه م چ پیاوئ بوو

ساکنی گول عه مبه ر و یه ک حاکمیکی کامیان

تایه فه ی گۆرانه ئه سلی، خه لکی خاکی شاره زوو

پایته ختی شاری (زه لم) ه شاهیدی قه ولم کیتاب) . (10

هه روه ها قانیع ئه وکاته ی هه والئ له سیداره دانی (دکتۆر فوئاد) ده بیستی ده خرۆشئ و عه جمینی نامینئ و کانیاوی شیعی ده ته قیته وه و به پئ هه لگوتنیکی بی وینه شانازی به و رۆله نه به رده انه ی کورد ده کات که له پیناو گهل و نیشتمان سه ربه رزانه په تی سیداره ده که نه مل و ده لئ:

بۆیه وا تۆیان هه لکیشایه دار

که هه ولت ئه دا بۆ چینی هه ژار

سووچت ئه وه بوو که فه رمووت کوردم

کوردي به نامووس به ده ست و بردم) (11

دواتر (قانیع) ی بیر تیژ و خاوه ن سه لیه که هه ولئ داوه بیروبۆچونه کانی مرۆقاییه تی و نیشتمان په روه رییه که ی بخاته گه ر بۆ پپیش خستنی کاروانی رزگاری نه ته وه که ی له نه زانین و تئ شکان و نه هاهمه تی و نسکۆی به رده وام، دئ وه کو گووتار بیژیکی خه مخۆر روو ده کاته گهل و ده لئ: قانیع هه موو فیکرو هۆشی خۆی بۆ کورد ته رخان ده کات، نه وه ک وه کو (یارۆ) که خاوه ن دیوه خانه یه ک بوه و له قسه ی زل زیاتر هیچی بۆ کورد نه کردوو:

(قانیع) فیکری به جارئ سه رف ئه کا بۆ هۆزه که ی

نه ک وه کو (یارۆ) خه یالئ سه رفی چاوقلیان ئه کا) (12

هه روه ها شانازی کردنی قانیع به بلاوبونه وهی گیانی کوردایه تی له نیو جه ماوه ردا بی وینه بووه و، ئه و بلاوبونه وهی بیروگیانی نه ته وه هیش هه ر له قوتابخانه و خویندنگاکان ده ستی پئ کردوو به بۆیه ده لئ:

(ئیوه ئه ی شیرانی مه کته ب! واسیته ی ژینی منن

واسیته ی ژین و ژیان و رۆحی شیرینی منن) (13

هه روه ها بنچینه ی بیری کوردایه تیش به رده وام بوون له سه ر پیره ی کوردایه تی و خیانه ت نه کردنه به م خاکه:

(هه تا ماوم ئه بی عیززه تی ئه و خاکه ده عوا که م

خه لاتئ دوژمن و خه رقه ی خیانه ت له به رناکه م) (14

قانیع تا له ژیانیدا بوو شانازی به فیکری کوردانه ی خۆی کردوو و که به فیکریکی ره سه نی داناوه و، له سه ر بناغه ی هه ق و راستی و نیشتمان په روه ری دامه زراوه و، حه زی کردوو ئه م بیره ره سه نه ی به فیکرو بۆچوونی هاورده و نامۆ ناشیرین نه بی، بۆیه داوا

دهکات که جگه له فیکری وهته نخواستی به دوای هیچ فیکریکی دیکه مه که ون: (رپیگا مه دهن به فودرهت و ئه فکاری ئه جنه بی

ته ئسیر بکاته فیکری وهته نخواستی کوردستان)

قانیع شانازی به مه کردوو که به درییایی ژیانی بی غه ل و غه ش بووه و کوردییکی ئازادخواستی روئشنبیری نه ته وه که ی بووه و هر ژیانی سه ربه رزی گه ره ک بووه و ئه و ژیانه ی که دوای مردنیش جاویدانی به ژیان ده به خشی ئه وه ته له وه سیه ته که ی لو (خه نجه ر) ی کوپی ده لی:

(گه ره کته واریسی من بی حه یاتی جاویدانت بی

حهیاتی جاویدی رو له، به چاکی بو ت بکه م ئیسپات) (15)

له هه مان کاتیش شانازی به وه کردوو که مروقیکی کارمه ند و ماندوو نه ناس و هه ق بیژ بووه و، ئه م رپیچه یه ش به باشترین رپیچه داناوه بو ئه وه ی سه ری نه ته وه که ی پی به رز بکاته وه و ئه و به کورده وه بنا سرئ و کوردیش به رو له یه که ی وه کو ئه و پیش بکه وئ بو یه روو ده کاته نه وه کانی و ده لی:

(هه موو که س شاره زای من بی، که شیر و شیره زای کوردم

به دایم گوئ بهر ئاوازی، ده لیل و ره هه نومی کوردم) . (16)

قانیع و شانازی به شیعو شاعیری خوی

قانیع وه کو شاعیریکی لیها توو و ناسراوو له خورازی، حه زی کردوو هه ربه م وه سفانه ی سه ره وه له ناو رو له کانی بنا سریت، خو پیش ئه ویش شاعیرانی دیرینمان ئه م خه سل ته یان بووه و وه کو له پیشه وه باسما ن کرد، شتیکی نامونیه، بو قانعیش وه کو خوی ده لی: نه وه ک ته نها وشه و ده سته واژه کانی دو رو مه رجان و گه وه هرن به لکو هه ر نوخته یه ک له نوخته ی وشه شیرینه کانی گه وه هرن و هه موو که سی تی ده گات، مه گه ر یه کی ک له نه زانینی خوی ناوی بنی خراپ:

(قانیعا شیعرت هه موو نوخته به نوخته گه وه هرن

مه گه ر یه ک یه ک به نه زانین بلئ به م به زمه خراپ) (17)

شاعیرانی پیش خوی شیعی باش و چاکیان نووسیوه، که چی کاتی ک قانیع شیعه کانی ده نووسی خه لکی تی ده گات که شیعی کوردی شیرنتره له شه کر و هه نگوین و نه بات و شیرنه مه نیه کانی دیکه، ئه وه ش شانازی به وه ی که شیعه کان خوی تامیکی جیا و شیرینتر به شیعی کورد ده به خشن، بو یه ده لی:

(بابنوسم شیعی کوردی، تا کو خه لکی تی بگات

شیعی کوردی شیرینتره، تا شه کر و هه نگوین و نه بات) (18) .

ئه وکاته ی سوار چاک و عه گیدان شانازی به چه ک و که ره سته ی جه نگ ده که ن (قانیع) شانازی به هه لبه سته پر مانا کانی ده کات و شانازی کردنی سوارچاکان ماوه ی کورته، ده بیته خاک و خو ل، به لام شیعی ئه و له دوای مردنیش ژیانیکی نوئ به مرو ف ده به خشی و به رگی ژیان وه بهر که ره سته ی مردوو ده کات:

(ئه تو خه نجه ر و شمشیر و رم و نیزه ت له مه یدانه

منیش هه لبه سته ی پر مانا و په ندی مه ره مه نیم هه س

که تو مردی به یه کجاری ئه بیته مشتی خاک و خو ل

منیش دوای مردنم ئینجا بزانه ده وری ژینم هه س) (19)

له دیرزه مانه وه به تاییه تی له سه رده می جه نگی موسلمان و بی باوه ران شیعر کاریگه رترین که ره سته ی جه نگی سه رده می خوی بووه، چه ندین نمونه شما ن هه یه که پیغه مه ر (e) و یارانی هانی شاعیره موسلمانه کانیان داوه، چونکه زانیویانه که شیعر له تیغی ده بان

فەزلی زیاترە، سەبیرکە قانعییش شانازی بە شیعەرەکانی خۆی بەمجۆرەیی خوارەو دەکات و دەلێ:

(تیغی دەبان چ فەزلی هەبە لای زمانی من

نوتقم کە ئیدیعای ژیان و وەتەن ئەکا) (20)

زۆرێک لە ئیمە گرنگی بە بەرھەمی لێھاتووێ نادەین و قەدری مرقۆقە لێزان و زیندووێکان نازانین تاکو کۆچی هەتا هەتایی دەکەن و ئەوسا لەسەر گۆرەکیان دەکەینە شین و گرین. دیارە قانعییش هەستی بەو بێ موبالاتی و قەدرنەزانینی گەوران کردووێ لەلایەن نەتەوێکەییەو. قانعی بە خەم و پەژارەییەکی زۆرەوێ مامەلەیی ئەم جۆرە کەسانەیی دیووێ کە کەسانی بەھەرەداریان لە گۆرەپانی ژیان وەلاناوێ و قەدریان نەزانووێ، بۆیە روویان تی ئەکات و سوێن دەخوات کە دوا ئەوێ کۆچی دواویی دەکات و ئەوسا دەکەوێ دادو فیغان و دادو بیادای دەکەن کە شاعیریکی دیکە شوینی ئەو بگریتەو:

(بەوێ کوردە من ئەمرم لە پاشا هەر ئەلێن های های

ئەدیویی تر وەکو قانعی لەکوێ بێ دادو هەیی بێ داد) (21)

لە کۆتایی دا دەلێن ئەگەرچی قانعی ژیانێ روژانەیی بەکۆلە مەرگی دابین کردووێ، بەلام تاکو هیژی تیدا بوو بەرھنجی شانی و ئارەقی نیوچەوانی بژیوی ژیانێ پەیدا دەکرد و روژێک لە روژان نەچوو، شیعەرەکانی لەبەردەم خاوەن دەسلالتێک و خواپیداویک هەلپێژی بۆ لەتی نان.

قانعی ژیانێ کۆلەمەرگی لەخۆ ئاشنا کردن و مەرحەبای بێ وەلام و شپە جل و بەرگی کوردەواری پێ باشتربووێ لە سوالی سەرکەوا ئەوێتا روو دەکاتە کەسانی دەوروبەری و بە دەنگیکی زوڵالەوێ شانازی بە نەفس بەرزی خۆی دەکات، ئەگەرچی بە درێژایی ژیانیشی لە نەھامەتی و دەست کورتی و قەھرو غەم بێ بەش نەبووێ، لەدوا و تەیدا رازیە بەم بارەیی کە عیزەتی نەفسی تیدا پاراستووێ لەسەر ئەمەش شووکی خوا دەکات و داوای تەنھا نانیکی لە (شا) نەکردووێ ئەوێتا دەلێ:

(لە سایەیی عیززەتی نەفسم لەپاشا مەرحەبا ناکەم

لە ئەربابی کەرەم دوورم، بەکەس خۆم ئاشنا ناکەم

کراسی چەرمی خۆم ئەدرم، سوالی سەرکەوا ناکەم

ئەگەرچی لەحزەییەک دەردو خەم و قەھرم بەبانادەم

ئیلای زۆر شوکر، ئومیدی نانی من لە شا ناکەم) (22)

گومانی تیدا نییە لە بواری شانازی کردندا لەنیو دیوانی قانعی گەلی شتی تر هەبە کە شانازی پێوو کردووێ و بۆئەوێ باسەکە درێژ نەبێ هەر ئەوێندەمان لە کانیوێ قوولەکەیی هەلێنجا و هیوادارم لە درەفەتیکی دیکەدا زیاتر لەم بواریە لە شیعەرەکانی ئەم کەلە شاعیرە بکۆلینەو.

سەرچاوەکان:

1-کتیبی (مفردات الفاظ القرآن) چاپی یەکەم 1996 لبنان ل 627.

2-کتیبی (محیط المحيط) 1987 لبنان ل 679

3-گوفاری نووسەری کورد ژمارە () کەریم شارەزا

4-دیوانی حاجی قادری کوی ل () سەردار میران و کەریم شارەزا.

5- دیوانی قانعی ل 36 چاپی 1979ز

6- دیوانی قانعی ل 37 چاپی 1979ز

7- دیوانی قانعی ل 59 چاپی 1979ز

8-دیوانی قانعی ل 97 چاپی 1979ز

- 9-دیوانی قانیع ل 85 چاپی 1979ز
- 10-دیوانی قانیع ل 55 چاپی 1979ز
- 11-دیوانی قانیع ل 338 چاپی 1979ز
- 12- دیوانی قانیع ل 40 چاپی 1979ز
- 13-دیوانی قانیع ل 150 چاپی 1979ز
- 14-دیوانی قانیع ل 125 چاپی 1979ز
- 15-دیوانی قانیع ل 64 چاپی 1979ز
- 16-دیوانی قانیع ل 113 چاپی 1979ز
- 17-دیوانی قانیع ل 59 چاپی 1979ز
- 18-دیوانی قانیع ل 65 چاپی 1979ز
- 19-دیوانی قانیع ل 103 چاپی 1979ز
- 20-دیوانی قانیع ل 68 چاپی 1979ز
- 21-دیوانی قانیع ل 78 چاپی 1979ز
- 22-دیوانی قانیع ل 124 چاپی 1979ز